

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **D.R.**, zastúpenej advokátskou kanceláriou SOUKENÍK – ŠTRPKA, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej č. 14, proti žalovanej **D.O.**, zastúpenej JUDr. Andreou Cíсарovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Kominárska č. 2, o vydanie **nehnutel'ných vecí**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 19 C 53/2007, v konaní o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 15. júna 2009, sp.zn. 10 Co 43/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 15. júna 2009 sp..zn. 10 Co 43/2009 **z r u š u j e** a vec mui vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa žalobou doručenou Okresnému súde Trnava 27. apríla 2007 (po pripustení jej zmeny) domáhala navrátenia vlastníctva a vydania nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v katastrálnom území D., zapísanej Katastrálnym úradom v Trnave, Správou katastra Trnava na liste vlastníctva č. x v registri C ako parcela č. x, záhrada o výmere 961 m2 (ďalej len „sporná nehnuteľnosť“) a nehnuteľností, nachádzajúcich sa v katastrálnom území D., pôvodne vedených v pozemnoknižnej vložke (ďalej len „PKV“) č. x ako parcelné čísla x (ďalej len „ďalšie nehnuteľnosti“) spolu s dokumentáciou, ktorá k nim patrí do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia a nahradiť jej trovy konania. Žalobu odôvodnila tým, že žalovaná ako povinná osoba podľa § 4 zákona č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z.z.“) nevyhovela jej písomnej výzve, ktorou si podľa § 5 tohto zákona v zákonnej lehote ako oprávnená osoba podľa § 2 ods. 2 uplatnila z dôvodu podľa § 3 právo na navrátenie nehnuteľností, ktoré prešli

do vlastníctva štátu v rozhodnom období na základe odňatia bez náhrady, čo osvedčoval zápis v časti B PKV č. x, ktorá je verejnou listinou.

Okresný súd Trnava rozsudkom z 15. decembra 2008 č.k. 19 C 53/2007-81 uložil žalovanej povinnosť vydať a navrátiť žalobkyni vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti a k rukám jej právneho zástupcu zaplatiť náhradu trov konania vo výške 1 168,39 Eur (35 199 Sk) do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vo zvyšku konanie zastavil. Právne svoje rozhodnutie v časti, v ktorej žalobe vyhovel, odôvodnil § 2 ods. 1 písm. a/, § 2 ods. 2, § 3 ods. 1 písm. a/, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1 a 3 a § 6 písm. b/ zákona č. 161/2005 Z.z. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalobkyňa je oprávnenou osobou a žalovaná povinnou osobou, že sporná nehnuteľnosť prešla so vlastníctva Československého štátu spôsobom uvedeným v § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 161/2005 Z.z. postupom podľa nariadenia Slovenskej národnej rady č. 47/1945 Zb. odňatím bez náhrady, keď v konaní nebol preukázaný opak (nevyplatenie náhrady), že oprávnená osoba si v zákonnej lehote uplatnila právo na navrátenie vlastníctva k spornej nehnuteľnosti písomnou výzvou voči povinnej osobe, že sporná nehnuteľnosť je poľnohospodárskou pôdou (záhradou) a že na preskúmaný prípad sa nevzťahuje § 6 písm. b/ zákona č. 161/2005 Z.z. Rozhodnutie o zastavení konania ohľadom ďalších nehnuteľností a dokumentácie k sporným nehnuteľnostiam okresný súd odôvodnil čiastočným späťvzatím žaloby so súhlasom žalovanej podľa § 96 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovanej rozsudkom z 15. júna 2009 sp.zn. 10 Co 43/2009 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej zmenil tak, že žalobu zamietol a žalobkyňu zaviazal k povinnosti zaplatiť žalovanej náhradu trov konania vo výške 1 098,78 Eur k rukám jej právnej zástupkyne do troch dní. Dospel k záveru, že okresný súd zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, avšak podľa jeho názoru na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Stotožnil sa so závermi súdu prvého stupňa ohľadom právneho posúdenia žalobkyne ako oprávnenej osoby, žalovanej ako povinnej osoby a uplatnenia práva na navrátenie vlastníctva k spornej nehnuteľnosti písomnou výzvou. Nestotožnil sa však s jeho záverom, že žalobkyňa si včas a riadne uplatnila právo na navrátenie vlastníctva k spornej nehnuteľnosti písomnou výzvou, doručenou žalovanej 27. apríla 2006, ktorú otázku považoval za spornú medzi účastníkmi konania. Podľa názoru odvolacieho súdu, písomná výzva podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z., aby vyvolala

zákonom sledované účinky, musí zodpovedať jednak osobitným podmienkam uvedeným v tomto ustanovení, t.j. právo na navrátenie vlastníctva musí byť uplatnené v zákonnej lehote a v tejto lehote musí oprávnená osoba aj preukázať skutočnosti podľa § 3 zákona č. 161/2005 Z.z. a jednak všeobecným podmienkam platnosti právneho úkonu. S poukazom na § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého písomný právny úkon musí byť určitý a zrozumiteľný, uviedol, že predmetná písomná výzva ako jednostranný právny úkon nie je zrozumiteľná, keď žalobkyňa v nej nehnuteľnosti, vydania ktorých sa domáhala, dostatočne neoznačila a neuviedla, akým spôsobom prešla sporná nehnuteľnosť do vlastníctva štátu. Len všeobecné označenie nehnuteľností číslom PKV a katastrálnym územím, bez bližšej špecifikácie parcelným číslom a výmerou, alebo priloženia PKV k písomnej výzve, nie je podľa jeho názoru dostatočné.

Proti rozsudku krajského súdu, v jeho zmeňujúcej časti, podala dovolanie žalobkyňa podľa § 236 O.s.p. v spojení s § 238 ods. 1 O.s.p. z dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. a/ a c/ O.s.p. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhla rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Poukázala na porušenie procesných ustanovení O.s.p., zakladajúcich vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Namietala porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a porušenie čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré porušenie videla v odňatí možnosti konať pred súdom, a to náležite skutkovo a právne argumentovať na rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré podľa jej názoru nie je riadne odôvodnené, je jednostranné, nepresvedčivé, bez hodnotenia dôkazov jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti, nereagujúce na rozsah a dôvody podania žaloby, čím jej bola postupom súdu znemožnená realizácia jej procesných práv. Zdôraznila, že sama žalovaná neplatnosť a nezrozumiteľnosť výzvy nikdy nespochybnila. Nesprávne právne posúdenie videla žalobkyňa v právnom závere odvolacieho súdu, ktorý nepovažoval písomnú výzvu za uplatnenú riadne a včas, ktorý záver nemá podľa jej názoru oporu v zákone, keďže náležitosti výzvy vymedzuje zákon č. 161/2005 Z.z. len po formálno-právnej stránke (písomná výzva) a nie po stránke obsahovej. Keby zákonodarca požadoval na perfektnosť výzvy konkrétne obsahové náležitosti, tieto by museli byť v zákone výslovne uvedené. Uviedla, že požiadavka písomnej výzvy podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. nie je obsahom práva na vydanie nehnuteľných vecí, ale len podmienkou vzniku nároku na vydanie vecí, ktorou sa tento nárok zakladá. Poukázala na to, že podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. právo zaniká neuplatnením práva, teda nezaslaním písomnej výzvy. K preklúzii tak dochádza len neuplatnením práva v zákonnej lehote, nie jeho

nepreukázaním v tejto lehote, keďže z dikcie zákona č. 161/2005 Z.z. iné nevyplýva. Výklad tohto ustanovenia odvolacím súdom vyznieva reštriktívne, svedčí v neprospech oprávnených osôb a je v absolútnom rozpore s účelom a cieľom reštitučného zákona. Povinnosť, aby žalobkyňa už vo výzve okrem pôvodného listu vlastníctva a katastrálneho územia presne špecifikovala parcely, kladie na žalobkyňu neprímerané bremeno v rozpore s čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. K nepreukázaniu dôvodu podľa § 3 zákona č. 161/2005 Z.z. uviedla, že dôvod prechodu vlastníctva na štát osvedčuje zápis v časti B PKV č. x ktorá je verejnou listinou. Zároveň uviedla, že podklady na vydanie nehnuteľností zaslala žalovanej už s výzvou podľa zákona č. 282/1993 Z.z. 27. februára 1996, ktoré tak žalovaná mala k dispozícii a z ktorého dôvodu ich opätovne neprikladala k písomnej výzve.

Žalovaná sa vo vyjadrení k dovolaniu stotožnila s rozhodnutím odvolacieho súdu a dovolanie považovala za nedôvodné. Opätovne poukázala na dôvody, ktorými odôvodnila svoje odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu, že žalobkyňa nepreukázala odňatie spornej nehnuteľnosti bez náhrady, čím neuniesla dôkazné bremeno a nenaplnila jednu z podmienok § 3 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. pre vydanie spornej nehnuteľnosti a že v danej veci ide o nehnuteľnosť, ku ktorej sa podľa § 6 písm. b/ zákona č. 161/2005 Z.z. vlastníctvo nenavracia. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhla dovolanie žalobkyne zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 a 2 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný rozsahom podaného dovolania i uplatnenými dovolacími dôvodmi. Dovolacie dôvody, ktorými bolo dovolanie odôvodnené, dovolací súd pritom neposudzuje podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale

podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Dovolateľka nenamietala, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 píam. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia procesnej vady takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo.

So zreteľom na obsah dovolania, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. (pozn. odvolacieho súdu – príslušné ustanovenie i nasledujúce, účinné v čase rozhodovania odvolacieho súdu), ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení

dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V preskúmvanej veci mal súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania preukázané, že žalobkyňa si uplatnila právo na vydanie spornej nehnuteľnosti riadne a včas a vo výzve uviedla i dôvod navrátenia vlastníctva, ktorý dôvod mal preukázaný zápisom v príslušnej PKV ako verejnej listine, podľa ktorého zápisu na základe výmeru Krajského národného výboru, odboru pre školstvo v Bratislave z 29. septembra 1954 boli nehnuteľnosti, zapísané v PKV č. x (pôvodne v PKV č. x), zapísané do vlastníctva Československého štátu, keď podľa zápisu v PKV č. x, katastrálneho územia D. sa 27. júla 1956 poznamenal vklad vlastníckeho práva pre Československý štát v správe školského odboru Rady ONV v Trnave v celosti podľa § 1 Nariadenia Slovenskej národnej rady č. 47/1945 Zb., z čoho podľa jeho názoru vyplýva, že sporná nehnuteľnosť prešla do vlastníctva štátu z dôvodu podľa § 3 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. na základe odňatia bez náhrady, keď v konaní nebol preukázaný opak (vyplatenie náhrady). Odvolací súd (posudzujúci vec z iných ako v odvolaní namietaných dôvodov) na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho právneho názoru, že žalobkyňa výzvu neuplatnila riadne a včas, keď v nej dostatočne nešpecifikovala nehnuteľnosti a neuviedla, akým spôsobom prešla sporná nehnuteľnosť do vlastníctva štátu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa však obmedzil iba na odôvodnenie, v čom videl nezrozumiteľnosť výzvy a na konštatovanie, že žalobkyňa vo výzve neuviedla, akým spôsobom prešla sporná nehnuteľnosť do vlastníctva štátu. Záver o nepreukázaní prechodu spornej nehnuteľnosti do vlastníctva štátu tak skutkovo ani právne neodôvodnil, z ktorého dôvodu je nepreskúmatelný.

Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktorým tento súd mení rozhodnutie súdu nižšieho stupňa, musí podľa názoru dovolacieho súdu obsahovať zákonné náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.), pretože pri zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolacím súdom, tento súd svojim rozhodnutím nahrádza napadnuté prvostupňové rozhodnutie. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia preto musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený jednak s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ako aj s poukazom na ním prijaté právne závery a zároveň musí odôvodniť, prečo neprihliadol na ostatné skutočnosti a dôkazy, ktoré počas konania vyšli najavo. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu

musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. V prípade, že rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, nie je z neho zrejmé, z akých skutkových záverov súd vychádzal, ktoré dôkazy mal za preukázané a ktoré nie, z ktorých výpovedí svedkov vychádzal, z ktorých vyvodil skutkové zistenia odlišné od zistení, z ktorých vychádzal súd prvého stupňa a vôbec nie je právne odôvodnené (čo i len v jednom závere), ide o procesne nesprávne rozhodnutie. Rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. je potom nepreskúmateľný a účastníkovi je takýmto rozhodnutím odňatá možnosť konať pred súdom, nakoľko nemá možnosť v dovolacom konaní náležite argumentovať.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Hoci judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. Decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. Decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. Mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. Februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Účelom odôvodnenia rozsudku na základe vyššie uvedeného je predovšetkým preukázať jeho správnosť a zároveň musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu, t.j. musí byť preskúmateľné. V prejednávanej veci nie je možné preskúmať správnosť postupu odvolacieho súdu.

Napriek vyššie uvedenému Najvyšší súd Slovenskej republiky musí konštatovať, že odvolací súd sa zaoberal otázkou zrozumiteľnosti výzvy a otázkou, či vo výzve žalobkyňa uviedla, akým spôsobom prešla sporná nehnuteľnosť do vlastníctva štátu (pričom dospel

k inému záveru ako súd prvého stupňa, ktorý svoje rozhodnutie v tejto časti odôvodnil) nad rámec dôvodov odvolania, čím zaťažil konanie inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je dovolaním namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len dôvodmi uvedenými v písm. a/ až f/. Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 212 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný. Podľa § 212 ods. 2 O.s.p. súd nie je viazaný rozsahom odvolania len v prípadoch taxatívne vymenovaných v písm. a/ až d/.

V preskúmvanej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky zo spisu zistil, že proti rozsudku súdu prvého stupňa podala odvolanie žalovaná, v ktorom odvolaní nenamietala nezrozumiteľnosť výzvy ani nespochybnila, že by žalobkyňa v nej dostatočne neuviedla, akým spôsobom prešla sporná nehnuteľnosť do vlastníctva štátu (ktorú skutočnosť nespochybňovala ani počas konania a ktorá vyplývala zo zápisu v PKV), avšak namietala, že k prechodu vlastníctva na štát nedošlo odňatím bez náhrady, nakoľko je presvedčená a z počutia vie, že náhrada za spornú nehnuteľnosť vyplatená bola. Namietala tak, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno, keď nepreukázala odňatie spornej nehnuteľnosti bez náhrady. Zároveň namietala, že v predmetnej veci ide o nehnuteľnosť, ku ktorej sa vlastníctvo podľa § 6 písm. b/ a d/ zákona č. 161/2005 Z.z. nenavracia. Podaného odvolania sa pridriavala v celom rozsahu aj na pojednávaní pred odvolacím súdom. Spornou skutočnosťou v predmetnej veci medzi účastníkmi konania tak bola otázka, či došlo k odňatiu spornej nehnuteľnosti podľa § 3 zákona č. 161/2005 Z.z. bez náhrady a otázka, či ide o nehnuteľnosť, ku ktorej sa vlastníctvo nenavracia. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania výzvou z č.l. 7, odpovede žalovanej z č.l. 37, doplnenia údajov z č.l. 38 a výzvy žalovanej

z čl. 39 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu v napadnutej časti zamietol z toho dôvodu, že písomná výzva, ktorou si žalobkyňa ako oprávnená osoba uplatnila právo na navrátenie vlastníctva k spornej nehnuteľnosti voči žalovanej ako povinnej osobe, nebola zrozumiteľná, keď žalobkyňa spornú nehnuteľnosť neoznačila aj číslom parcely a jej výmerou, resp. aspoň priložením PKV k písomnej výzve a neuviedla, akým spôsobom prešla predmetná nehnuteľnosť do vlastníctva štátu. Odvolací súd tak za spornú skutočnosť medzi účastníkmi konania považoval otázku splnenia všetkých náležitostí písomnej výzvy. Odvolací súd sa dôsledne neriadil § 212 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého je viazaný dôvodmi vymedzenými v odvolaní, čo znamená, že na iné pochybenie súdu prvého stupňa, ktoré by inak mohlo byť zákonným dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadnuť nemôže, aj keby takéto porušenie zistil. Odvolací súd môže pri svojom rozhodnutí prihliadať iba na dôvody odvolania, ktoré boli uvedené v odvolacej lehote (okrem tých, na ktoré prihliada z úradnej povinnosti). V preskúmvanej veci z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu navyše vyplýva, že sa dôvodmi odvolania namietanými žalovanou vôbec nezaoberal.

Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale najmä inej vade podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu zaoberať sa a vysporiadať sa s dôvodmi odvolania žalovanej, teda či sporná nehnuteľnosť bola žalobkyni odňatá bez náhrady, resp. na ktorej z účastníčok konania bolo dôkazné bremeno v tejto otázke a či v zmysle odvolania žalovanej ide (nejde) o nehnuteľnosť, ku ktorej sa vlastníctvo nenavracia podľa § 6 zákona č. 161/2005 Z.z.

Pokiaľ dovolateľka ako dovolací dôvod uvádza aj nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že napadnutý rozsudok vzhľadom na zistenú tzv. inú vadu konania nemohol (a vzhľadom na vyššie uvedené ani nebolo potrebné) v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, avšak považuje za potrebné poukázať na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 7. júla 2010 č.k. I. ÚS 12/2010-47, podľa ktorého, Ratio legis v prípade aplikovaného zákona č. 161/2005 Z.z. je výslovne vymedzený v samotnom texte zákona č. 282/1993 Z.z.,

na ktorý zákon č. 161/2005 Z.z. nadväzuje a spočíva v sledovaní zmiernenia následkov niektorých majetkových krívd (ako i porušenia základných práv), ku ktorým došlo voči cirkvám a náboženským spoločnostiam v dobe totality. V prípade písomnej výzvy podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. nemožno ustúpiť od požiadavky určitosti tohto jednostranného právneho úkonu ako podmienky jej platnosti v súlade s § 37 Občianskeho zákonníka. Avšak vzhľadom na to, že v tomto ustanovení nie je bližšie vymedzený obsah pojmu „výzva“ a jej náležitosti, potom sa stanovenie minimálnych kritérií pre jej určitosť a platnosť musí spravovať takým výkladovým pravidlom, ktorý sleduje naplnenie účelu zákona. Stanovenie minimálnych kritérií pre určitosť a platnosť výzvy nesmie opomenúť ani to, či obsah výzvy je spôsobilý vyvolať zákonodarcom zamýšľané účinky a rovnako je na mieste neopomenúť a prihliadať na konkrétne okolnosti veci vrátane subjektu oprávnenej a povinnej osoby. Podľa názoru ústavného súdu nemožno pri výzve oprávnenej osoby podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z.z. ustúpiť od požiadavky minimálnej konkretizácie nehnuteľností, ku ktorým si oprávnená osoba uplatňuje reštitučný nárok a uvedenia dôvodu, o ktorý ho opiera. Podľa ústavného súdu na splnenie požiadavky určitosti výzvy požiadavka minimálnej konkretizácie nehnuteľností, ku ktorým si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok, bola splnená označením príslušnej PKV a katastrálneho územia. Označenie nehnuteľnosti v menšom rozsahu, ako to urobila žalobkyňa vo svojej výzve, teda bez označenia PKV a katastrálneho územia, by už nemohlo spĺňať požiadavku minimálnej konkretizácie nehnuteľností. Podľa názoru ústavného súdu požadovanie ďalších náležitostí výzvy pre jej určitosť a platnosť vychádza z reštriktívneho a formalistického výkladu zákona č. 161/2005 Z.z., ktorým opomína naplnenie účelu reštitúcií cirkevného majetku. V preskúmvanej veci je zo spisu zrejmé, že žalobkyňa vo výzve špecifikovala spornú nehnuteľnosť číslom PKV a katastrálnym územím a vo výzve uviedla, že nehnuteľnosti zapísané v uvedenej PKV prešli do vlastníctva štátu na základe dôvodu uvedeného v § 3 zákona č. 161/2005 Z.z., čo osvedčuje zápis v časti B pripojenej PKV ako verejnej listiny.

Dovolací súd z dôvodov vyššie uvedených zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. februára 2012

JUDr. Ľubor Šebo, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová